

**Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
w Opolu**

**PROGRAM OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI
W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM
DLA OSÓB FIZYCZNYCH
PRZY UDZIALE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
W OPOLU**

Część 3 - EKO-DOM

**Poprawa jakości powietrza poprzez termomodernizację budynku
jednorodzinnego z wymianą źródła ciepła**

Opole,
(miesiąc, rok)

Zakres ogólny

Cel części 3 - EKO-DOM

Zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w wyniku zmniejszenia zapotrzebowania na paliwo służące do ogrzewania budynku jednorodzinnego, dzięki jego ociepleniu oraz wymianie nieefektywnego źródła ciepła.

Efektem ekologicznym części 3 Programu jest ograniczenie emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery oraz zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną na potrzeby ogrzewania.

Program wspiera realizację postanowień Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (CAFE).

Treść niniejszej części jest integralnym elementem Programu ograniczenia niskiej emisji w województwie opolskim dla osób fizycznych przy udziale środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu. Oba te dokumenty należy czytać łącznie.

Zakres szczegółowy

1. Podstawy prawne udzielenia dofinansowania:

- 1) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 672).
- 2) Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz trybu i zasad udzielania i rozliczania dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu.

2. Beneficjenci:

- 1) Do korzystania z dofinansowania w ramach Programu uprawnione są osoby fizyczne (zwane dalej wnioskodawcą lub beneficjentem), będące właścicielami, współwłaścicielami lub wieczystymi użytkownikami nieruchomości, stanowiących budynki jednorodzinne położone na terenie województwa opolskiego.
- 2) Jeśli wnioskodawca jest właścicielem lub współwłaścicielem więcej niż jednego budynku, w których planuje wykonać termomodernizację z wymianą źródła ciepła, należy dla każdego z nich złożyć odrębny wniosek.

3. Rodzaje przedsięwzięć:

- 1) W ramach Programu EKO-DOM mogą być finansowane przedsięwzięcia polegające na termoizolacji domów jednorodzinnych (wymiana okien z parapetami, drzwi balkonowych i drzwi zewnętrznych, w tym bram garażowych, ocieplenie ścian zewnętrznych, ocieplenie dachu, stropu nad ogrzewanymi pomieszczeniami, podłogi na gruncie lub stropu nad nieogrzewaną piwnicą/garażem) wraz z wymianą źródeł ciepła (kotłowni lub palenisk o niskiej sprawności energetycznej, opalanych paliwem stałym) na nowoczesne o wyższej sprawności:

- a) kotły opalane paliwami stałymi (biomasa, ekogroszek),
- b) kotły gazowe,
- c) kotły na lekki olej opałowy,
- d) piece zasilane prądem elektrycznym,
- e) podłączenie do sieci ciepłowniczej

oraz wewnętrznych instalacji c.o. i c.w.u. Nowe źródło ciepła musi pełnić funkcję podstawowego źródła ciepła, służącego uzyskaniu efektu ekologicznego.

Wymiana źródła ciepła jest obligatoryjnym elementem przedsięwzięcia.

W ramach Programu możliwa jest także wymiana kotłów na ekogroszek na nowe ogrzewanie niewęglowe.

Jeżeli planowane przedsięwzięcie polega na dociepleniu budynku oraz wymianie starego źródła ciepła na urządzenia wykorzystujące energię odnawialną (z wyłączeniem biomasy), należy złożyć dwa odrębne wnioski o pożyczkę (jeden w ramach Programu EKO-TERM, drugi w ramach Programu OZE). Powtarzające się załączniki dla obu Programów należy złożyć tylko raz.

- 2) Projekt może obejmować wymianę okien i drzwi bez ocieplenia ścian (lub odwrotnie) pod warunkiem, że budynek posiada:

- ocieplone wszystkie ściany - jeżeli planowana jest wymiana okien i drzwi,
- wszystkie okna i drzwi balkonowe jednoramowe z zestawem co najmniej dwuszybowym oraz drzwi zewnętrzne o współczynniku przenikania ciepła nie większym niż $1,5 \text{ W/m}^2\text{K}$ - jeżeli planowane jest ocieplenie ścian.

Inwestycja może obejmować również ocieplenie dachu, stropu nad ogrzewanymi pomieszczeniami/garażem, podłogi na gruncie lub stropu nad nieogrzewaną piwnicą.

Wymiana bramy garażowej jest możliwa tylko w przypadku garażu ogrzewanego, zawartego w bryle budynku.

Po zakończeniu inwestycji, niezależnie od jej zakresu, budynek musi posiadać ocieplone wszystkie ściany a także wymienione wszystkie drzwi zewnętrzne oraz okna i drzwi balkonowe niebędące jednoramowymi z zestawem co najmniej dwuszybowym.

W przypadku braku pisemnej zgody konserwatora zabytków na ocieplenie z zewnątrz wszystkich ścian budynku zabytkowego, dopuszczalne jest ocieplenie tych ścian, co do których konserwator nie wyraża sprzeciwu (przy złożeniu wraz wnioskiem o pożyczkę kopii stanowiska konserwatora zabytków).

- 3) Warunkiem niezbędnym do uzyskania pożyczki jest trwała likwidacja w budynku, w którym realizowane jest przedsięwzięcie objęte dofinansowaniem, wszystkich dotychczasowych, służących ogrzewaniu pieców lub kotłów opalanych paliwem stałym, za wyjątkiem:
 - a) wykorzystania pieców kaflowych akumulacyjnych przy ogrzewaniu elektrycznym,
 - b) pieców przedstawiających wysokie walory estetyczne,
 - c) pieców objętych ochroną konserwatora zabytków,
 - d) kominków opalanych drewnem.

W przypadkach wskazanych w lit. a-c konieczne jest odłączenie pieca od przewodu kominowego.

- 4) Na podstawie informacji podanych przez wnioskodawcę we wniosku o pożyczkę WFOŚiGW w Opolu wyliczy efekt ekologiczny przedsięwzięcia, polegający na redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza (Mg/r) oraz zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną na potrzeby ogrzewania (GJ/r). Uzyskanie efektu rzeczowego będzie równoznaczne z osiągnięciem wyliczonego efektu ekologicznego.
- 5) Dofinansowaniu podlegają przedsięwzięcia, które zostały rozpoczęte nie wcześniej niż 01.01.2016 roku.

Przez datę rozpoczęcia rozumie się datę zawarcia umowy z pierwszym wykonawcą lub datę wystawienia pierwszej faktury związanej z realizacją przedsięwzięcia, jeśli jest wcześniejsza.

- 6) Data zakończenia przedsięwzięcia nie może być późniejsza niż 6 miesięcy od daty zawarcia z WFOŚiGW w Opolu umowy pożyczki.

Przez datę zakończenia przedsięwzięcia rozumie się datę spisania końcowego protokołu bezusterkowego odbioru robót lub odbioru robót z usterkami nie wpływającymi na prawidłowe ocieplenie budynku i eksploatację całej instalacji grzewczej.

4. Wymagania techniczne

- 1) Przegrody budowlane poddane termomodernizacji muszą spełniać warunki cieplne określone w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1422). Współczynniki przenikania ciepła dla przegród budowlanych oraz okien i drzwi zewnętrznych nie mogą być wyższe od wskazanych w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia.
- 2) Materiały ociepleniowe, okna i drzwi muszą być fabrycznie nowe i posiadać certyfikat CE.
- 3) Prace muszą być wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności ustawą Prawo budowlane, polskimi normami oraz zaleceniami producenta.

- 4) Prace z zakresu termomodernizacji budynków jednorodzinnych muszą być prowadzone zgodnie z: ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1651 z późn. zm.), ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 856 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 7 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348). Prace należy wykonywać w szczególności z uwzględnieniem potrzeb i biologii ptaków i nietoperzy, które często wykorzystują do schronienia lub gniazdowania elementy budynków (np. szczeliny między płytami, przestrzenie pod parapetami, otwory wentylacyjne, stropodachy).
- 5) Wymagania techniczne dla źródła ciepła i instalacji:
- a) wymogi dla kotłów opalanych paliwami stałymi (biomasa - w tym drewno, ekogroszek), które muszą być spełnione łącznie:
 - kotły powinny posiadać certyfikat zgodności z normą PN-EN 303-5:2012 „Kotły grzewcze. Część 5: Kotły grzewcze na paliwa stałe z ręcznym i automatycznym zasypem paliwa o mocy nominalnej do 500 kW - Terminologia, wymagania, badania i oznakowanie” lub równoważną, wydany przez właściwą jednostkę certyfikującą i spełniać wymagania klasy 5 określone w tej normie. Data potwierdzenia zgodności z wymaganą normą nie może być wcześniejsza niż 5 lat licząc od daty złożenia wniosku o dofinansowanie,
 - posiadać nominalną sprawność przemiany energetycznej co najmniej 85%,
 - powinny być wyposażone w automatyczny podajnik paliwa (nie dotyczy kotłów zgazowujących), nie mogą posiadać rusztu awaryjnego ani elementów umożliwiających jego zamontowanie, muszą być dedykowane do spalania określonego rodzaju paliwa (musi to wynikać z dokumentacji kotła),
 - b) w przypadku kotłów na drewno możliwe jest zastosowanie tylko kotłów gazujących,
 - c) wszystkie źródła ciepła muszą posiadać certyfikat CE,
 - d) moc nowego źródła ciepła musi być adekwatna do aktualnego zapotrzebowania budynku na ciepło,
 - e) wszystkie zamontowane urządzenia muszą być fabrycznie nowe,
 - f) instalacja musi być zamontowana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności ustawą Prawo budowlane, ustawą Prawo energetyczne, polskimi normami oraz zaleceniami producenta.
- 6) Wymagania techniczne dla wykonawcy (instalatora) wymiany pieca i montażu instalacji c.o. i c.w.u.:
- Wykonawca instalacji powinien posiadać uprawnienia zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności ustawą Prawo budowlane, ustawą Prawo energetyczne oraz ustawą o odnawialnych źródłach energii.

5. Koszty kwalifikowane

- 1) Okres kwalifikowania kosztów dla inwestycji rozpoczyna się w dniu 1.01.2016 r. lub w dniu rozpoczęcia przedsięwzięcia, jeśli jest późniejszy. W związku z tym do kosztów kwalifikowanych zaliczane będą wyłącznie kwoty faktur wystawionych nie wcześniej niż w dniu rozpoczęcia przedsięwzięcia.
- 2) Okres kwalifikowania kosztów kończy się po upływie 3 miesięcy od daty zakończenia inwestycji, o której mowa w pkt 3.6).
- 3) Maksymalne jednostkowe koszty kwalifikowane wynoszą:
 - a) dla ocieplenia ścian zewnętrznych - 150 zł/m² wykonanego ocieplenia,
 - b) dla ocieplenia dachu/stropodachu nad ogrzewanymi pomieszczeniami:
 - 300 zł/m² wykonanego ocieplenia - jeżeli zakres prac obejmuje dodatkowo wymianę konstrukcji dachu, pokrycia dachowego, co bezpośrednio wynika z wprowadzonych warstw izolacyjnych,
 - 150 zł/m² wykonanego ocieplenia - w pozostałych przypadkach,

- c) dla ocieplenia podłogi na gruncie/stropu nad nieogrzewaną piwnicą - 150 zł/m² wykonanego ocieplenia,
 - d) dla wymiany okien, drzwi balkonowych i zewnętrznych - 600 zł/m² powierzchni stolarki.
- 4) Maksymalny jednostkowy koszt kwalifikowany zawiera także koszt usunięcia i utylizacji starego ocieplenia, azbestu i demontażu zastępowanych okien i drzwi.
- 5) Jeżeli przed termomodernizacją wymagane są prace innego typu, np. wyburzenia, naprawa fundamentów, położenie izolacji przeciwwilgociowej, powinny one zostać wykonane przed realizacją zadań przewidzianych w Programie i nie stanowią kosztów kwalifikowanych.
- 6) Do kosztów kwalifikowanych nie zalicza się kosztów robót towarzyszących - instalacji odgromowej, elektrycznej, obróbek blacharskich, remontu i przebudowy kominów i innych elementów konstrukcyjnych, opaski wokół budynku, remontu schodów i balkonów.
Do kosztów przedsięwzięcia nie zalicza się opłat z tytułu kar i odsetek za zwłokę.
- 7) Do kosztów kwalifikowanych wymiany źródła ciepła można włączyć jedynie następujące koszty:
- a) dla kotłów opalanych paliwami stałymi (biomasa, ekogroszek), kotłów gazowych i kotłów na lekki olej opałowy:
 - demontażu starego źródła ciepła,
 - zakupu i montażu nowego źródła ciepła wraz z niezbędną armaturą i wyposażeniem,
 - zakupu i montażu wewnętrznej instalacji c.o. i c.w.u.,
 - dla kotłów gazowych – wykonanie przyłącza do sieci gazowej w zakresie należącym do właściciela nieruchomości,
 - b) dla pieców zasilanych prądem elektrycznym:
 - demontażu starego źródła ciepła,
 - zakupu i montażu nowego źródła ciepła,
 - podłączenia do zewnętrznego źródła energii elektrycznej,
 - wykonania wewnętrznej linii zasilającej,
 - zakupu i montażu wewnętrznej instalacji c.o. i c.w.u.,
 - c) dla podłączenia do sieci ciepłowniczej:
 - demontażu starego źródła ciepła,
 - wykonania przyłącza do sieci ciepłowniczej wraz z węzłem cieplnym (jeżeli dotyczy),
 - zakupu i montażu wewnętrznej instalacji c.o. i c.w.u.
- 8) Koszt kwalifikowany stanowi również koszt zabudowy zbiorników lub wymienników c.w.u.
- 9) Koszty kwalifikowane dla poszczególnych elementów inwestycji, wskazanych w pkt 7), nie mogą być wyższe niż:
- a) dla wymiany źródła ciepła wraz z niezbędną armaturą, wyposażeniem i zasilaniem:
 - 15.000 zł - dla zakupu i montażu kotła gazowego, olejowego, opalanego ekogroszkiem oraz pieców zasilanych prądem elektrycznym,
 - 18.000 zł - dla zakupu i montażu kotła opalanego biomasą,
 - 10.000 zł - dla wykonania przyłącza do sieci ciepłowniczej wraz z węzłem cieplnym,przy czym podane kwoty obejmują również koszt demontażu zastępowanego źródła ciepła.
 - b) dla zakupu i montażu wewnętrznej instalacji c.o. i c.w.u.:
 - 10.000 zł - łącznie za wszystkie instalacje.
- 10) Podatek od towarów i usług VAT jest kosztem kwalifikowanym, jeżeli beneficjent nie ma możliwości żądania zwrotu lub odliczenia podatku VAT.

11) Do kosztów przedsięwzięcia nie zalicza się opłat z tytułu kar i odsetek za zwłokę.

6. Załączniki do wniosku o pożyczkę

Załącznikami do wniosku o pożyczkę są:

a) dokumenty potwierdzające prawo własności budynku mieszkalnego.

W przypadku, gdy budynek mieszkalny stanowi współwłasność kilku osób lub podmiotów i współwłaściciele reprezentuje tylko jeden z nich, należy przedłożyć pisemną zgodę pozostałych współwłaścicieli budynku na realizację przedsięwzięcia i reprezentowanie ich przez jednego ze współwłaścicieli przy uzyskaniu i rozliczaniu pożyczki,

b) zestawienie dochodów i zobowiązań wnioskodawcy i jego współmałżonka,

c) zestawienie dochodów i zobowiązań poręczyciela i jego współmałżonka (jeśli poręczyciel jest proponowany, w przypadku pożyczek o wartości większej od 15.000 zł),

d) dokumenty przedstawiające dochody gospodarstwa domowego wnioskodawcy,

e) dokumenty przedstawiające dochody gospodarstwa domowego poręczyciela (jeśli poręczyciel jest proponowany, w przypadku pożyczek o wartości większej od 15.000 zł),

f) w przypadku, gdy dofinansowanie stanowić będzie pomoc publiczną – dokumenty wskazane przez Fundusz, niezbędne do oceny dopuszczalności pomocy publicznej,

g) kopie posiadanej dokumentacji projektowej oraz wszystkich wymaganych prawem decyzji, pozwoleń lub zgłoszeń.

W przypadku gdy nie jest wymagane pozwolenie budowlane ani zgłoszenie zamiaru wykonywania budowy lub robót budowlanych, projekt może być sporządzony przez osobę nieposiadającą uprawnień budowlanych do projektowania w odpowiedniej specjalności instalacyjnej. W przypadku gdy prace wymagają pozwolenia budowlanego oraz w przypadku wykonywania prac na podstawie zgłoszenia zamiaru wykonywania robót budowlanych, Fundusz wymaga przedłożenia projektu budowlanego sporządzonego przez osobę posiadającą takie uprawnienia,

h) kopie umów z wybranymi wykonawcami (jeśli są zawarte),

i) dokumenty potwierdzające dobór ocieplenia zgodnego z wymogami Programu oraz prawidłowy dobór źródła ciepła, zawierające dane i wyliczenia dotyczące współczynników przenikania ciepła przez ocieplane przegrody oraz zapotrzebowania budynku na ciepło, o ile takie informacje nie są zawarte w dokumentacji projektowej,

j) dokument potwierdzający dobór okien i drzwi spełniających wymogi Programu. W przypadku nieujęcia w projekcie wymiany drzwi zewnętrznych i bramy garażowej (*jeśli dotyczy*), należy przedłożyć dokument potwierdzający, że posiadają one współczynnik przenikania ciepła nie większy niż 1,5 W/m²K (oświadczenie wnioskodawcy, dokumenty producenta itp.),

k) certyfikaty CE okien, drzwi i nowego źródła ciepła (jeżeli wnioskodawca jest w ich posiadaniu na etapie składania wniosku o pożyczkę),

l) zdjęcia źródeł ciepła, o których mowa w pkt 3.3) lit. a)-c) w przypadku planowanego trwałego ich odłączenia bez demontażu,

m) zdjęcia przedstawiające budynek mieszkalny przed termomodernizacją (wszystkie elewacje i pozostałe elementy). W przypadku rozpoczętej inwestycji, należy przedłożyć zdjęcia przedstawiające aktualny stan prac.

7. Dokumenty warunkujące rozliczenie i wypłatę pożyczki

Warunkiem wypłaty pożyczki jest skuteczne ustanowienie zabezpieczenia jej spłaty oraz przedłożenie następujących dokumentów:

a) kopii umów z wybranymi wykonawcami (jeśli nie zostały przedłożone wraz z wnioskiem o pożyczkę),

b) dokumentu potwierdzającego uprawnienia wykonawcy instalacji (jeżeli są wymagane):

Wykonawca instalacji powinien spełniać przynajmniej jeden z niżej wymienionych warunków:

- może sprawować samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, tj. ma uprawnienia do kierowania robotami budowlanymi w odpowiedniej specjalności instalacyjnej: w zakresie sieci, instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych lub w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elek-

- trycznych i elektroenergetycznych, o czym jest mowa w Rozdziale 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 Prawo budowlane (tekst jedn. Dz. U. 2013 r. poz. 1409 z późn. zm.);
- jest przedstawicielem producenta głównego urządzenia wytwarzającego energię lub jego autoryzowanego dystrybutora;
 - posiada świadectwo kwalifikacyjne, uprawniające do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku dozoru lub eksploatacji, wydawane na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz. U. 2003 r. Nr 89, poz. 828 z późniejszymi zmianami) – w zakresie niezbędnym dla montowanej instalacji;
 - posiada ważny certyfikat wystawiony przez Prezesa Urzędu Dozoru Technicznego odpowiednio w zakresie instalowania danego rodzaju urządzeń,
 - posiada dyplom mistrzowski wydany przez Cech Rzemiosł Różnych.
- c) dokumentu potwierdzającego demontaż lub trwale odłączenie starego źródła ciepła, zawierającego informacje o terminie i liczbie trwale odłączonych palenisk lub likwidacji kotłowni na paliwo stałe starej generacji,
- d) protokołu/protokołów odbioru częściowego lub końcowego każdego elementu przedsięwzięcia będącego przedmiotem odrębnej umowy (sporządzonego zgodnie ze wzorem obowiązującym dla Programu),
- e) faktur lub rachunków wystawionych przez wykonawców,
- f) potwierdzenia dokonanej zapłaty należnej kwoty - w przypadku refundacji,
- g) zdjęć przedstawiających budynek mieszkalny po wykonanej termomodernizacji (wszystkie elewacje i pozostałe elementy - jeśli dotyczy),
- h) zdjęć przedstawiających zamontowany kocioł i instalacje w budynku mieszkalnym,
- i) certyfikatów CE okien, drzwi i zamontowanego źródła ciepła - jeśli nie zostały one dostarczone z wnioskiem o pożyczkę.
- j) kopii umowy sprzedaży gazu z zakładem gazowniczym lub sprzedaży prądu z zakładem energetycznym (odpowiednio dla kotłów gazowych i pieców elektrycznych),
- k) dokumentu potwierdzającego parametry zainstalowanego źródła ciepła, niezbędne do potwierdzenia uzyskanego efektu rzeczowego i ekologicznego przedsięwzięcia.

8. Umorzenie pożyczki

Zasady umorzenia pożyczki zostały opisane w pkt 7.3) i 13 części ogólnej Programu.

9. Postanowienia końcowe

W kwestiach nieuregulowanych w części 3 Programu zastosowanie mają zapisy części ogólnej.